

Tillväxtföretag behöver mer kompetent kapital i tidiga skeden

Förslag från IVA-projektet Innovation för tillväxt

INNOVATION
FÖR TILLVÄXT

Sammanfattning

Sverige behöver fler företag som vill växa och skapa nya jobb. De förslag som finns för att få privatpersoner att investera i mindre företag är viktiga men inte tillräckliga för att ge kapitaltillskott i alla de olika tillväxtfaser ett företag går igenom. Därför föreslår IVA-projektet Innovation för tillväxt en ny sorts fonder, där staten genom sin medverkan stimulerar institutionellt kapital att bidra till framväxten av innovativa företag.

Fonderna ska satsa i innovativa företag med stor utvecklingspotential som har det

gemensamt att behöver löpande ett kapitaltillskott under sina första år. Det rör sig om ett kapitalbehov på mellan 3–50 miljoner. Fonder med riskkapital för tillväxtbolag, så kallat venture capital har alla förutsättningar att spela en avgörande roll i denna fas att genom att förfoga både över kapital och den kompetens som kan stötta företagsledningarna.

För att starta en fond krävs att ett managementteam arbetar fram en inriktning på denna genom en noggrann kartläggning av ett betydande antal svenska fö-

retag med tillväxtpotential. Först när de institutionella placerarna sagt ja engagerar sig staten och går in med en lika stor summa i den aktuella fonden. För att öka incitamenten för det institutionella kapitalet och de bästa managementteamen begränsar staten sitt avkastningskrav.

Fonden måste stämma med statens angivna förutsättningar som innebär att investeringsteamet ska vara baserat i Sverige, investera i innovativa företag i Sverige med stor tillväxtpotential och att investeringarna.

Arbetsgruppen Kompetent kapital i tidiga skeden

Visionen för IVA-projektet **Innovation för tillväxt** att Sverige ska bli världens bästa miljö för innovationer. Ett av de övergripande målen är att Sveriges regering tar beslut om en nationell innovationsstrategi för Sverige – en affärsplan för Sverige. Affärsplanen kommer bland annat att innehålla de konkreta förslag som tas fram i projektets arbetsgrupper.

På de följande sidorna presenterar vi förslag från arbetsgruppen **Kompetent kapital i tidiga skeden** som också antagits av projektets styrgrupp med **Marcus Wallenberg** som ordförande. I en rad olika sammanhang kommer nu förslaget att diskuteras och förankras innan det får sin slutgiltiga form i affärsplanen som ska presenteras i slutet av 2011. Du kan enklast följa diskussionen och ge synpunkter på www.innovationsfortillvaxt.se.

I arbetsgruppen KOMPETENT KAPITAL I TIDIGA SKEDEN har ingått:

Johan Hernmarck (Provider Venture) Ordförande i arbetsgruppen, **Jan Herin** (Företagarna), **Marie Reinius** (SVCA), **Torbjörn Spector** (Svenskt Näringsliv), **Ulf Söderholm** (Andulf Advokatbyrå), **Marie Wall** (Vinnova), **Aleksander Zuza** (IF Metall), **Ted Fjällman** (IVA) Projektledare och **Jan Westberg** (IVA) Kommunikatör och skribent.

Därför behövs en ny typ av fonder

Privata investerare klarar inte kapitalbehovet i ett tillväxtföretags alla skeden

Många innovativa företag med stor utvecklingspotential behöver löpande ett kapitaltillskott under sina första år. För företag i de

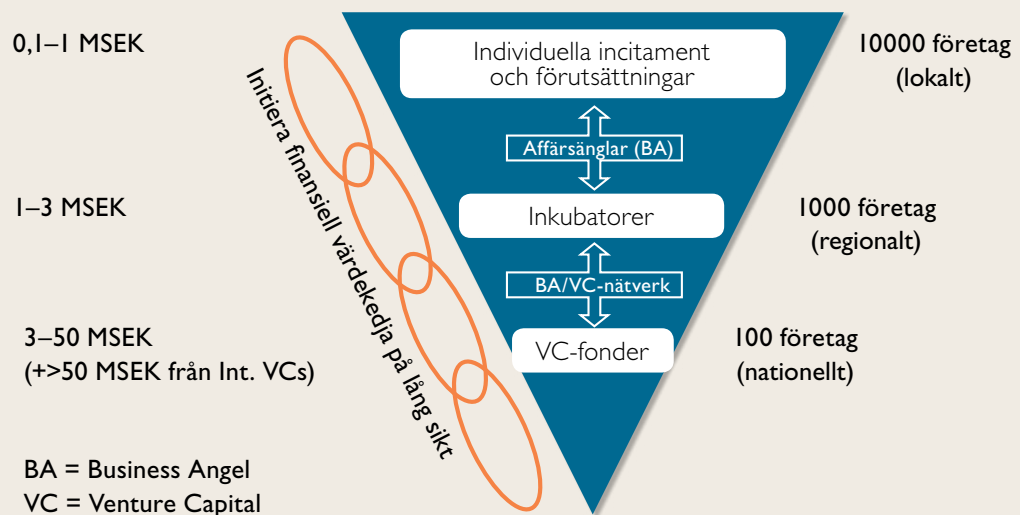
alla tidigaste skedena finns vissa möjligheter att få stöd och kapital genom Vinnova, Almi, Innovationsbron, olika företagsinkubatorer och inte minst nätverk av affärsänglar. Dessa aktörer gör många värdefulla insatser som kan utvecklas ytterligare.

I nästa steg behövs mer än ett rent kapitaltillskott

Ett innovativt tillväxtföretag upplever dock en fas i sin utveckling där behovet av kapital är så stort att inte privata investerare kan fylla det. Vi talar om inves-

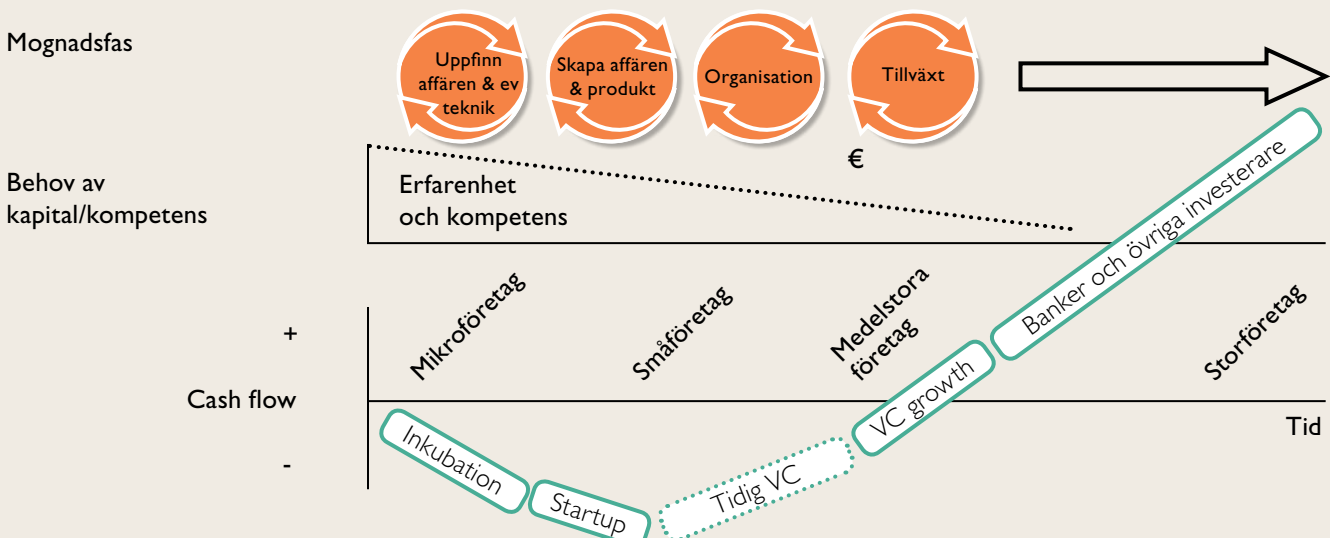
Den finansiella värdekedjan

Ett innovativt tillväxtföretag genomgår en fas där behovet av kapital – 3–50 miljoner kronor under 5–8 år – är så stort att inte privata investerare kan fylla det.

Skilda behov av kapital och kompetens i olika tillväxtfaser

Under faser "tidig VC" behöver företaget managementstöd – tillgång till kompetent kapital – inom områden där de egna resurserna är otillräckliga.

teringsbehov på minst 3–50 miljoner kronor under 5–8 år per företag för att bland annat täcka ett underskott. Under denna tillväxtfas behöver också företaget managementstöd – det vill säga tillgång till kompetent kapital – inom områden där de egna resurserna är otillräckliga. Internationell erfarenhet visar att väl fungerande venture capital-fonder kan fylla båda dessa behov.

Kompetent kapital nödvändigt

Utgångspunkten för vårt förslag är alltså att företag som vill växa behöver kompetent kapital för att lyckas. Med kompetent kapital menar vi investerare som, förutom att bidra med direkt kapital, är aktiva i företagets utveckling genom att exempelvis bidra med erfarenhet, kunskap, råd, ledarskap, nätverk samt genom att ställa krav och på andra sätt ”coacha” ledningen.

Nödvändigt med en vitamininjektion för att få igång den svenska venture capital-marknaden

De svenska venture capital-fondernas prestationer under de senaste tio åren har varit blandade. Många som startades under IT-boomen saknade tillräcklig kompetens och uthållighet och är inte längre aktiva. Under de senaste åren har mycket få nya fonder satts upp.

Venture capital-marknaden i Sverige behöver därför en kraftig injektion genom att i första hand internationellt institutionellt kapital med sin kompetens engagerar sig i Sverige. Därför föreslår vi att staten under en begränsad tidsperiod engagerar sig i en ny typ av fonder.

SÅ SKA DE NYA FONDERNA ARBETA

De fonder vi föreslår bygger på ett samarbete mellan å ena sidan ett nationellt och internationellt institutionellt kapital som söker god avkastning i svenskbaseerade fonder och å den andra staten som vill bidra till tillväxten av innovativa tillväxtföretag med stor förmåga att skapa nya jobb.

Det krävs att olika typer av kapital samverkar

Managementteamet föreslår en inriktning på fonden som minst tre institutionella placerare vill satsa på. Därefter går staten in.

Staten går in först när de institutionella placerarna sagt ja

För att starta en fond krävs att ett management team arbetar fram en inriktning på den, genom en noggrann kartläggning av ett betydande antal svenska företag med tillväxtpotential. Nästa steg är att minst tre institutionella placerare utfäster sig att investera i fonden. Med hjälp av sin väl beprövade metodik kommer dessa att mycket noga utvärdera managementteamets kompetens och förslag till inriktning av fonden.

Först när de institutionella placerarna sagt ja engagerar sig staten och går in med en lika stor summa i den aktuella fonden. Staten ska också ha möjlighet att investera en andra gång i en framgångsrik fond.

För att öka incitamenten för det institutionella kapitalet och de bästa managementteamerna begränsar staten sitt avkastningskrav.

Statens styrning stannar vid att ange förutsättningarna för fonderna

För att komma ifråga måste en fonds inriktning stämma med statens angivna förutsättningar:

- investeringsteamet ska vara baserat i Sverige

- fonden ska investera i innovativa företag i Sverige med stor tillväxtpotential
- det ska finnas möjlighet till den höga avkastning och risknivå som utmärker venture capital-fonder av hög kvalitet.

Staten ska dock inte föreskriva någon bestämd branschinriktning; hållbarheten i denna har redan prövats när de institutionella placerarna gett sitt investeringslöfte.

STATEN GENERERAR PRIVATA FÖLJDINVESTERINGAR

Staten är en katalysator för det nya fondsystemet genom att utfästa sig att satsa maximalt 5 miljarder kronor under fyra år i ett antal fonder, efter att institutionella placerare utfäst sig att investera. Statens investering blir omkring 0,5 miljarder per fond. Finansieringen kräver en omfördelning av en mindre del av de miljarder som årligen satsas på att stimulera tillväxtföretag. Erfarenheten visar att en venture capital-fond bidrar till investeringar i fondens portföljbolag från andra aktörer än de ursprungliga. Vi kan därför räkna med att statens satsning på 5 miljarder i de aktuella fonderna leder till ytterligare investeringar på minst det dubbla!

Behov av insatser i andra delar av den finansiella värdekedjan för att stimulera företag att växa

Skattenincitament viktiga för riskkapitalförsörjningen

Ett tillväxtföretags kapitalbehov varierar beroende på i vilken tillväxtfas det befinner sig. Vårt förslag rör den fas i den finansiella värdekedjan (se bild på sidan 2) där kapitalbehovet är mellan 3–50 miljoner kronor och där ett mindre antal innovativa tillväxtföretag kan komma ifråga för investeringar. I fasen innan är inkubatorer och nätverken kring dessa nödvändiga för att mobilisera riskkapital. Vi avser att återkomma till frågor kring bland annat inkubatorer.

Skatteincitaments roll för riskkapitalförsörjningen är viktiga. Att komma med förslag inom detta område har dock inte varit uppgiften för arbetsgruppen Kompetent kapital i tidiga skeden.

I arbetsgruppen Stimulans av FoU i små och medelstora företag tas dock skattefrågor upp. Gruppen har utarbetat förslag till skatteavdrag för investerare i innovationsprojekt och FoU-avdrag i företag, läs mer på projektets hemsida: www.iva.se/innovation.

Syftet med översikten nedan är att stimulera till och ge underlag för ytterligare diskussioner kring skatter och riskkapitalförsörjning.

Bristande kapitalförsörjning till innovativa företag

Enligt studier i USA och Europa, inklusive Sverige, finns det ett finansiellt gap eller marknadsmisslyckande för nystartade företag när det gäller kapitalförsörjning. Det gäller inte minst tillväxtorienterade innovativa företag.

Kapitalbristen har många orsaker. Men klart är att utformningen av skattesystemet påverkar incitamenten för eko-

nomiska aktiviteter, bland annat kapitalförsörjning av innovativa tillväxtföretag.

Kapitalbeskattningen har särskild betydelse

Av särskild betydelse är kapitalbeskattningen, det vill säga de skatter som tas ut på kapitalinkomster och kapitaltillgångar. Denna beskattning är också den som är mest utsatt för internationell konkurrens.

International Bureau of Fiscal Documentation, IBFD, genomförde 2009 på uppdrag av Svenskt Näringsliv 2009 en kartläggning av ägarbeskattningen i Sverige och 33 andra länder. Studien omfattar bolags- som personbeskattning och omfattar i princip alla typer av kapitalinkomster, till exempel utdelningar, kapitalvinster och räntor. Olika typer av relevanta särregleringar ingår också, till exempel förekomsten av partiell beskattning, avdragsrätt och olika möjligheter till förlustutjämning över tiden.

Hög skattenivå i Sverige jämfört med andra länder

Av IBFD-rapporten framgår att den genomsnittliga kapitalskattesatsen i omvärlden är 17 procent. Det kan jämföras med Sveriges normalskattesats för kapitalinkomster på 30 procent.

När man beaktar dubbel-beskattningen, det vill säga att skatt ofta tas ut hos både bolag och ägare, uppgår den genomsnittliga sammantagna effektiva skattesatsen i omvärlden till knappt 35 procent. Motsvarande siffra är i normalfallet drygt 48 procent i Sverige.

Utifrån de analyser som pekar på ägarbeskattningens betydelse skulle en sänkning av den svenska kapital-

beskattningen till en internationellt mera konkurrenskraftig nivå inverka positivt på kapitalförsörjning, företagande och sysselsättning i Sverige.

Förbättringar har skett

På senare tid har vissa förbättringar skett, bland annat av de så kallade 3:12-reglerna för beskattning av fåmansföretag. Detta kan ses som en början till mera generella åtgärder på kapitalbeskattningens område. Färdiga förslag om riskkapitalavdrag och utdelningsavdrag finns också från skatte-incitamentsutredningen.

Skattesystemet viktigt för Sveriges konkurrenskraft

Andra skatter än kapitalskatter påverkar också i större eller mindre utsträckning tillgången på riskkapital och i en global ekonomi måste alla villkor för företagen vara konkurrenskraftiga.

Det är angeläget att ta tillvara de många möjligheter som finns att genom åtgärder på skatteområdet förbättra kapitalförsörjningen i innovativa tillväxtföretag och därmed också Sveriges internationella konkurrenskraft och den samhällsekonomiska utvecklingen.

PROJEKTET INNOVATION FÖR TILLVÄXT

Innovation leder till tillväxt som leder till välbefinnande. Därför ska Sverige bli världens bästa miljö för innovationer. Vi behöver en kraftsamling – en innovationsstrategi där vi går från ord till handling!

Vilka är Sveriges styrkor? Hur får vi fler innovationer? Vad krävs för att få små- och medelstora företag att växa? Hur omsätter man forskningsresultat till produkter?

Detta är exempel på frågor för projektet *Innovation för tillväxt*. Projektet kommer att utifrån befintliga analyser se över vilka konkreta åtgärder som behöver vidtas för att skapa ett mer gynnsamt innovationsklimat i Sverige och som får fler företag att växa. Fokus ligger på dialog och aktiviteter. Läs mer på www.iva.se/innovation

KUNGL. INGENJÖRSVETENSKAPSÅKADEMIEN

i samarbete med

TILLVÄXT
VERKET

